

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 5CoSr/1/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8320203332
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 06. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Gabriela Világiová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2022:8320203332.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Gabriely Világiovej a členov senátu JUDr. Zlaty Simkovej a JUDr. Karola Krochtu v spore žalobkyne A. D., nar. XX.XX.XXXX, bytom A. XX, XXX XX A., proti žalovanému POHOTOVOSTĚ, s. r. o., so sídlom Pribinova 25, 811 09 Bratislava, IČO: 35 807 598, o zrušenie rozhodcovského rozsudku, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Humenné č.k. 11Csr/2/2020 - 100 zo dňa 20.12.2021, takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok.

P r i z n á v a žalobkyni voči žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu s tým, že o ich výške rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie I. zrušil rozhodcovský rozsudok sp. zn. SR 00357/16 zo dňa 24.6.2016 vydaný Stálym rozhodcovským súdom, so sídlom Karloveské rameno 6, 841 01 Bratislava zriadeným záujmovým združením právnických osôb Združenie arbitráže a mediácie v spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní s ustanoveným rozhodcom C.. G. A. v právnej veci žalobcu POHOTOVOSTĚ, s. r. o., so sídlom Pribinova 25, 811 09 Bratislava, IČO: 35 807 598, zastúpeného Advocate, s. r. o., advokátska kancelária, so sídlom Pribinova 25, 811 09 Bratislava, IČO: 36 865 141, proti žalovanej: A. D., bytom L. XXXX/X, Snina, IČO: XXX XXXXX o zaplatenie 807,53 eur s príslušenstvom v celom rozsahu.

II. Žalobkyni vo vzťahu k žalovanej priznal náhradu trov konania v rozsahu 100% s tým, že o výške trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

2. Svoje rozhodnutie právne odôvodnil súd prvej inštancie podľa § 41 zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní, podľa § 1 ods. 2, § 2 ods. 1, § 33 ods. 2, § 45 ods. 1, § 46 ods. 1 a 3 zákona č. 335/2014 Z.z. o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní účinného od 01.01.2015, podľa § 48 ods. 2 zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) účinný od 01.01.2015 do 31.03.2017, i podľa § 50 ods. 1, a § 36 ods. 2 tohto Exekučného poriadku, a podľa § 243h ods. 1, § 243i ods. 1 Exekučného poriadku účinného od 01.04.2017, podľa § 1 ods. 2, § 9 ods. 2, § 11 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov účinného v čase uzatvorenia zmluvy o úvere (13.03.2014), podľa § 3 ods. 3 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa účinného v čase uzatvárania zmluvy, a podľa § 3 ods. 1, § 39, § 52 ods. 1, 2, 3 a 4, § 53 ods. 1-3, 4 písm. r/ a 5, § 54 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, podľa článku 2 písm. a/ a článku 3 ods. 1 - 3 Smernice Rady č. 93/13/EHS a prílohy bod 1. písm. q/ k tejto smernici.

3. Súd prvej inštancie konštatoval, že na základe výsledkov vykonaného dokazovania zistil, že medzi stranami sporu ide o spotrebiteľský vzťah, žalobkyňa podala žalobu o zrušenie rozhodcovského rozsudku včas, nakoľko ju podala v lehote na podanie námietok v exekučnom konaní v zmysle ust. § 48 ods. 2 v spojení s ust. § 243h a § 243i Exekučného poriadku. Súd prvej inštancie mal za preukázané, že upovedomenie o začatí exekúcie bolo žalobkyni doručené dňa 22.9.2020 a žaloba o zrušenie rozhodcovského rozsudku bola podaná dňa 6.10.2020, čiže v 14 - dňovej zákonom ustanovenej lehote na podanie námietok.

4. Úverová zmluva uzavretá medzi stranami sporu je vzhľadom na uvedené spotrebiteľskou zmluvou, ide o štandardnú formulárovú zmluvu. Základnou črtou spotrebiteľských zmlúv je to, že sú pre spotrebiteľa vopred pripravené a nie je vytvorený priestor na dojednanie obsahu zmluvy alebo jej zmeny. Úver poskytnutý žalovaným túto charakteristiku spĺňa. Súčasťou zmluvy o úvere mali byť aj všeobecné podmienky poskytnutia úveru, ktoré žalobkyňa ovplyvniť nemohla, nakoľko boli už vopred pripravené pre veľký počet spotrebiteľov. Podľa uzatvorenej rozhodcovskej zmluvy všetky spory, ktoré vzniknú zo zmluvy o úvere vrátane sporov o jej platnosť, výklad alebo zrušenie, ako aj spory, ktoré vzniknú z dohody o vyplnení zmieniek budú riešené pred Stálym rozhodcovským súdom, ak žalujúca zmluvná strana podá žalobu na Stálom rozhodcovskom súde alebo pred príslušným súdom Slovenskej republiky, ak žalujúca strana podá žalobu na súde. Ak spor teda vyvolal dodávateľ podaním žaloby na rozhodcovskom súde, spotrebiteľ sa takto začatému rozhodcovskému konaniu musel podrobiť. Podanie žaloby na rozhodcovskom súde má totiž rovnaké účinky, ako keby bola žaloba podaná na súde, pričom po začatí rozhodcovského konania nemožno v tej istej veci konať a rozhodovať na súde. Základnou črtou spotrebiteľských zmlúv je to, že sú pre spotrebiteľa vopred pripravené a nie je vytvorený priestor na dojednanie obsahu zmluvy alebo jej zmeny. Úver poskytnutý žalovaným túto charakteristiku spĺňa. Súčasťou zmluvy o úvere mali byť aj všeobecné podmienky poskytnutia úveru, ktoré žalobkyňa ovplyvniť nemohla, nakoľko boli už vopred pripravené pre veľký počet spotrebiteľov. Podľa uzatvorenej rozhodcovskej zmluvy všetky spory, ktoré vzniknú zo zmluvy o úvere vrátane sporov o jej platnosť, výklad alebo zrušenie, ako aj spory, ktoré vzniknú z dohody o vyplnení zmieniek budú riešené pred Stálym rozhodcovským súdom, ak žalujúca zmluvná strana podá žalobu na Stálom rozhodcovskom súde alebo pred príslušným súdom Slovenskej republiky, ak žalujúca strana podá žalobu na súde. Ak spor teda vyvolal dodávateľ podaním žaloby na rozhodcovskom súde, spotrebiteľ sa takto začatému rozhodcovskému konaniu musel podrobiť. Podanie žaloby na rozhodcovskom súde má totiž rovnaké účinky, ako keby bola žaloba podaná na súde, pričom po začatí rozhodcovského konania nemožno v tej istej veci konať a rozhodovať na súde.

5. Občiansky zákonník účinný od 01.01.2008 za neprijateľnú podmienku v ust. § 53 ods. 4 písm. r) považuje aj dojednanie vyžadujúce v rámci dojednanej rozhodcovskej doložky od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní. O takúto zmluvnú podmienku ide aj vtedy, ak spotrebiteľ nemal možnosť vybrať si medzi rozhodcovským a všeobecným súdom, nakoľko túto možnosť skôr využil dodávateľ. Z pohľadu spotrebiteľa je totiž rovnocenné, či riešenie jeho sporov prostredníctvom rozhodcovského konania mu vnúti štandardná zmluvná klauzula alebo dodávateľ svojím konaním podaním žaloby na rozhodcovskom súde. Ust. § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka účinného od 01.01.2008 len demonštratívne vymenováva niektoré neprijateľné podmienky, a teda charakter neprijateľnej podmienky môžu mať aj iné podmienky spôsobujúce značnú nerovnováhu v právach a v povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Občiansky zákonník s takýmito neprijateľnými podmienkami spôsobujúcimi značnú nerovnováhu v právach a v povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa spája v ust. § 53 ods. 5 sankciu neplatnosti.

6. Keďže ust. § 53 Občianskeho zákonníka nikdy nebolo zaradené medzi prípady relatívnej neplatnosti (§40a Občianskeho zákonníka) išlo o neplatnosť absolútnu pôsobiacu bez ďalšieho priamo zo zákona, na ktorú musel súd prihliadať z úradnej povinnosti. Ak teda dojednaná podmienka ukladajúca spotrebiteľovi podrobiť sa rozhodcovskému konaniu vyvolanému dodávateľom je pre jej neprijateľnosť neplatná, v rozhodcovskom konaní uplatnený nárok rozhodcovským súdom vôbec nemal byť prejednaný a rozhodnutý. Rozhodcovský súd môže totiž vec v rozhodcovskom konaní prejednať len vtedy, ak medzi zmluvnými stranami bola uzatvorená platná rozhodcovská zmluva. Bez takejto platnej zmluvy majúcej buď formu osobitnej zmluvy alebo formu rozhodcovskej doložky k zmluve rozhodcovskému súdu chýba základný predpoklad pre rozhodnutie sporu v rozhodcovskom konaní.

7. Zásadnou právnou otázkou v predmetnej veci bola otázka, či Rozhodcovská zmluva uzavretá k zmluve o úvere č. XXXXXXXXXX uzatvorená dňa 13.3.2014, na základe ktorej rozhodcovský súd založil svoju právomoc, je platná. V zmluve sa účastníci vzťahu dohodli, že všetky spory, ktoré vzniknú zo zmluvy o úvere č. XXXXXXXXXX uzatvorenej dňa 13.3.2014 vrátane sporov o jej platnosť, výklad alebo zrušenie, ako aj spory, ktoré vzniknú z dohody o vyplnení zmeniek budú riešené pred Stálym rozhodcovským súdom, ak žalujúca zmluvná strana podá žalobu na Stálom rozhodcovskom súde alebo pred príslušným súdom Slovenskej republiky, ak žalujúca strana podá žalobu na súde. Výber spôsobu uplatnenia nároku a teda aj orgánu, ktorý ho prejedná, spočíval na zmluvnej strane podávajúcej žalobný návrh.

8. Súd prvej inštancie konštatoval, že mu prislúcha, aby sa zaoberal otázkou, či mechanická aplikácia zákona nemôže priniesť absurdné dôsledky a v prípade, že tomu tak je, aby takouto interpretáciou pomocou redukcie „add absurdum“ odmietol a aby zvolil výklad, ktorý bude v súlade so zmyslom a účelom zákona a ktorý bude racionálny a spravodlivý.

9. Podľa dojednanej Rozhodcovskej zmluvy, spory mohli byť riešené aj v súdnom konaní, avšak výber jednej z alternatív riešenia sporov spočíva na navrhovateľovi. Ak jedna z alternatív riešenia sporov spočíva na navrhovateľovi, spotrebiteľ podľa nej má možnosť vybrať si medzi rozhodcovským a štátnym súdom, ale ak by podľa tejto Rozhodcovskej zmluvy začalo rozhodcovské konanie na návrh dodávateľa, spotrebiteľ je nútený nezvratne podrobiť sa rozhodcovskému konaniu. Z pohľadu spotrebiteľa je totiž rovnocenné, či riešenie jeho sporov prostredníctvom rozhodcovského konania mu vnúti štandardná zmluvná klauzula, alebo dodávateľ svojim konaním. Spotrebiteľ má byť chránený pred oboma. Práve proti možnosti dodávateľa diktovať svoju vôľu v zmluvnom vzťahu bol vytvorený celý mechanizmus spotrebiteľsko-právnej ochrany pred štandardnými zmluvami.

10. Neprijateľná rozhodcovská doložka je absolútne neplatná (§ 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka) a je povinnosťou nielen súdu, ale rozhodcu z tohto právneho posúdenia vyvodiť všetky právne dôsledky, a poskytnúť náležitú ochranu pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami. Neuniklo pozornosti súdu, že rozhodca iba zriedkavo pristupuje k posúdeniu platného založenia vlastnej právomoci, resp. túto iba formalisticky skonštatuje ako danú. Aj toto konanie je nerešpektovaním práv spotrebiteľov a absenciou nestrannosti a nezaujatosti rozhodcu. Akceptovateľnosť rozhodcovského konania v spotrebiteľských veciach je treba zvoliť osobitným vyjednaním a nie nanútením arbitráže spotrebiteľovi. Na individuálne dojednanie je však potrebné rešpektovať a zachovať proces tvorby zmluvy ustanovený v Občianskom zákonníku. Predkladanie rozhodcovských doložiek spotrebiteľom za stavu, keď nepoznajú pravidlá arbitráže a prirodzene nevenujú dostatočnú pozornosť tejto časti formuláru, sa zneužíva k záverom o individuálnom vyjednaní zo strany spotrebiteľov, pričom na tomto nič nemení ani vyhotovenie štandardnej rozhodcovskej zmluvy na samostatnom liste papiera. Zbavenie sa zodpovednosti za nekalú obchodnú prax pri nevhodnom predkladaní zmluvných podmienok argumentáciou, že spotrebiteľ mal byť bdely, súd neprijíma a odsudzuje ho ako konanie hraničiace so zlým úmyslom v zmluvných vzťahoch. Je neakceptovateľné, aby porušovateľ práva presúval zodpovednosť na slabšieho a je vylúčené, aby za takýchto okolností súd akceptoval rozhodcovskú zmluvu.

11. Evidentne je možné konštatovať, že ide o vopred dodávateľom naformulované zmluvné klauzuly a je zrejmé, že spotrebiteľ nemôže takúto formulárovú zmluvu meniť. Na strane žalovaného je dôkazné bremeno preukázať, že spotrebiteľ - v danom prípade žalobkyňa, si individuálne so žalovaným rozhodcovské konanie dojednala. Individuálne dojednanie je také, kde spotrebiteľ má reálnu možnosť ho neprijíť, odmietnuť, hoci ho pripravil dodávateľ. V tomto prípade však súd prvej inštancie nemal preukázané, že neprijatím, odmietnutím rozhodcovskej zmluvy by nedošlo k zhoršeniu postavenia žalobkyne. Súd prvej inštancie sa neuspokojil so skutočnosťou, že rozhodcovská zmluva bola uzatvorená na samostatnom papieri, že v zmluve bolo uvedené, že žalobca má právo do 10 dní odstúpiť od zmluvy resp. vôbec ho nemusí podpísať. Zo súdnej praxe v obdobných sporoch považoval súd prvej inštancie za pravdepodobné, že neuzatvorením rozhodcovskej zmluvy by žalobkyni úver poskytnutý nebol. Nebolo teda preukázané, či by žalobkyňa v prípade nepodpísania rozhodcovskej zmluvy získala žiadaný úver. Vyhlásenie veriteľa v rozhodcovskej zmluve o tom, že uzavretie rozhodcovskej zmluvy nie jej podmienkou spotrebiteľského úveru nepovažoval súd prvej inštancie za preukázané, považoval ho iba za nepreukázané tvrdenie. V tejto súvislosti súd prvej inštancie poukázal na rozsudok Krajského súdu v Prešove sp.zn. 16Co/2/2014, a konštatoval, že je toho názoru, že rozhodcovská zmluva je absolútne neplatným právnym úkonom, ktorý spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Možnosť výberu spôsobu riešenia sporu dlžníkom je

podľa názoru súdu prvej inštancie len zdanlivá, keď vo väčšine prípadov určuje spôsob riešenia prípadného sporu a v prípade rozhodcovského konania aj osobu rozhodcu žalovaný ako veriteľ. Súd prvej inštancie poukázal na ust. § 45 a § 47 zákona č. 335/2004 Z.z. o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní, keď rozhodcovský rozsudok je možné za podmienok tam uvedených napadnúť žalobou na príslušnom súde, a tak dosiahnuť jeho zrušenie. Ďalej súd prvej inštancie konštatoval, že je jeho úlohou vyrovnať nerovnováhu, ktorá existuje medzi spotrebiteľom a dodávateľom a posudzovať tak ex offo prípadnú nekalú povahu zmluvnej podmienky - rozhodcovskej zmluvy / doložky, aj keď to spotrebiteľ nenamieta. Takto stanovená zmluvná podmienka je nekalá, pretože nebola individuálne dohodnutá, a jej zmyslom je domôcť sa jej prostredníctvom pred výlučne v každej situácii veriteľom vopred určeným rozhodcom záväzného a právne vynútiteľného rozhodnutia, kde na úkor procesných práv druhej strany - spotrebiteľa zvyšuje pravdepodobnosť rýchleho vyriešenia sporu. Veriteľ tak môže na základe predmetnej rozhodcovskej zmluvy/doložky vec predložiť na prejednanie rozhodcovskému orgánu, ktorý si sám zvolil a vylúčiť tak súd, ktorý by bol inak príslušný. Na základe tejto rozhodcovskej zmluvy/doložky spotrebiteľ ešte pred vznikom akéhokoľvek sporu, stráca právo brániť sa voči takýmto nárokom na riadnom súde v mieste svojho bydliska. Súd prvej inštancie teda na základe uvedených dôvodov aj samotnú rozhodcovskú zmluvu posúdil ako absolútne neplatný právny úkon.

12. Súd prvej inštancie zároveň konštatoval, že predložená úverová zmluva neobsahuje ani náležitosti podľa § 9 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch, teda je bezúročná a bez poplatkov. V bode 39. uvádza aj ktoré náležitosti v zmluve absentujú. Vzhľadom na uvedené súd prvej inštancie zrušil rozhodcovský rozsudok v zmysle § 45 ods. 1 písm. e/ zákona o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní. Zároveň konštatoval, že v zmysle § 47 ods. 1 môže žalovaný podať na súd návrh na pokračovanie v konaní po právoplatnosti tohto rozhodnutia.

13. Výrok o trovách konania odôvodnil súd prvej inštancie podľa ust. § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1, 2 Civilného sporového poriadku (ďalej „CSP“).

14. Konštatoval, že keďže súd prvej inštancie žalobe vyhovel v celom rozsahu, úspech žalovaného v konaní tak predstavuje 0% a úspech žalobkyne predstavuje 100%. Preto priznal nárok na náhradu trov konania žalobkyni vo vzťahu k žalovanému s tým, že o ich výške rozhodne vyšší súdny úradník samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

15. Proti tomuto rozsudku včas podal odvolanie žalovaný. Právne odôvodnil svoj odvolanie podľa ust. 365 ods. 1 písm. f/ a h/ CSP. Konštatoval, že uzatvoril dňa 13.03.2014 ako veriteľ Zmluvu s dlžníkom o úvere č. XXXXXXXXXX, na základe ktorej bol žalobcovi poskytnutý úver vo výške 350,- eur. Žalovaný ako veriteľ uzavrel zmluvu s dlžníkom pod obchodným menom A. D.Á. ako fyzickou osobou - podnikateľom označeného IČO: 37 002 686. Z vyššie uvedeného je možné posudzovať vzťah ako obchodnoprávny a nie ako spotrebiteľský, nakoľko ide o zmluvný vzťah medzi dvomi podnikateľskými subjektmi. Nie je preto možné aplikovať na zmluvu o úvere ustanovenia o ochrane spotrebiteľa, keďže o spotrebiteľa v tomto prípade nejde. Žalovaný poukázal na to, že žalobkyňa prehlásenie, že finančné prostriedky sú poskytnuté na výkon podnikania vlastnoručne podpísala, pričom tento prejav vôle je na prednej strane zmluvy o úvere a prehlásenie dlžníka je zrozumiteľne, určito a jasne uvedené hneď vedľa podpisu dlžníka. Žalovaný zároveň poukázal na to, že disponuje vlastnoručne podpísaním prehlásením dlžníka, že finančné prostriedky sú poskytnuté na účel podnikania, a teda dôkazné bremeno v tomto smere zaťažuje žalobcu a tento relevantnými dôkazmi nepreukázal spotrebiteľský charakter, ale len účelovo svojím vyjadrením tvrdí, že sa jedná o spotrebiteľa. V tejto súvislosti poukázal žalovaný na ust. § 151 ods. 1 CSP a na rozsudok Krajského súdu v Žiline sp.zn. 9Co/343/2013, z ktorého citoval. Zároveň poukázal na ust. § 149 a nasledujúce CSP s tým, že ide o naplnenie článku 5 CSP, teda o zjavné zneužitie práva, ktoré nepožíva právnu ochranu. Zároveň má žalovaný za to, že nie je naplnená základná zásada CSP v zmysle článku 8 CSP. Dokazovať je povinný každý, kto v spore niečo tvrdí. V tejto súvislosti poukázal napríklad na rozsudok Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 5Cdo/196/2009 a sp. zn. 5Obo/52/2010, z ktorých citoval. Tvrdenia žalobkyne podľa názoru žalovaného nie sú ničím podložené. Teda žalobkyňa spotrebiteľský charakter úverovej zmluvy riadne neodôvodnila a nepodložila relevantnými dôkazmi. V tejto súvislosti poukázal žalovaný na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 7Cdo/353/2014, i sp.zn. 4Obo/145/2007 z ktorých citoval, a uznesenie Ústavného súdu SR sp.zn. II.ÚS 38/2015 - 17. Je nesporné že žalobkyňa neunesla dôkazné bremeno, nepreukázala podriadenie daného sporu pod režim zákona o spotrebiteľských úveroch. Žalovaný je povinný preukázať na aký účel boli peňažné prostriedky poskytnuté. Nenesie však povinnosť preukazovať, či naozaj klient použije finančné

prostriedky na daný účel. Je nemysliteľné aby žalovaný kontroloval, ak uzatvoril vyše 400 000 zmlúv o úvere každého klienta, na čo financie použije. Je nesporné, že žalobkyňa finančné prostriedky použila na výkon podnikania, pričom podľa zákona o spotrebiteľských úveroch, spotrebiteľom je fyzická osoba, ktorá nekoná v rámci predmetu svojho podnikania alebo povolania. V tejto súvislosti poukázal žalovaný i na rozhodnutia Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 21.02.2017 sp.zn. 14Co/375/2015, Okresného súdu Bratislava V sp.zn. 10Csr/2/2016 zo dňa 16.01.2017, a konštatoval, že žalobkyňa v zmluve o úvere výslovne prehlásila a svoje vyhlásenie potvrdila osobitne svojím podpisom, že finančné prostriedky sú poskytnuté na výkon podnikania. Nakoľko žalobkyňa nemienila použiť peňažné prostriedky na svoju súkromnú potrebu, nie je spotrebiteľom. Zároveň žalovaný zdôraznil, že žalobkyňa podľa zmluvných vyhlásení z vlastnej vôle vstúpil do zmluvných vzťahov za účelom poskytnutia peňažných prostriedkov na výkon podnikania a toto vyhlásenie potvrdila svojím podpisom. V prípade postavenia žalovaného treba akcentovať aj jeho dobrú vieru, s ktorou do právneho vzťahu so žalobkyňou vstupoval. Argumentácia žalovaného v tomto smere je podľa jeho názoru v plnom súlade s judikatúrou Európskeho Súdneho dvora v oblasti práva na ochranu spotrebiteľa na ktorú zjavne zabudla poukázať žalobkyňa. V tejto súvislosti poukázal žalovaný aj na rozhodnutie Krajského súdu v Žiline sp.zn. 6CoE/122/2011 a ďalšie. Zároveň na obdobné rozhodnutia Krajského súdu v Banskej Bystrici a Bratislavy IV., a Okresného súdu Ružomberok. Podľa názoru žalovaného rozhodcovská zmluva ako dokument na samostatnom liste papiera môže, ale rovnako nemusí byť uzavretá spolu so zmluvou o úvere. Následne preto v prípade, že žiadateľ o úver uzavrie rozhodcovskú zmluvu pri vzniku sporu zo zmluvy o úvere má každá strana možnosť voľby medzi rozhodcovským a súdnym konaním. V prípade, že rozhodcovskú zmluvu žiadateľ neuzavrie, eventuálny spor zo zmluvy o úvere sa bude riešiť súdnou cestou. Je naviac logické, že pokiaľ by zo strany dlžníka došlo po uzavretí zmluvy k jej porušeniu, t.j. k jeho protiprávne konaniu, bude to práve veriteľ, ktorý bude nútený obrátiť sa so žiadosťou o právnu ochranu na príslušný orgán, a to buď na základe voľby medzi rozhodcovským a súdnym konaním, alebo priamo na súd. Medzi žalobkyňou a žalovaným bola v predmetnom prípade uzavretá rozhodcovská zmluva, a to na samostatnom liste papiera, oddelená od samotnej Zmluvy o úvere. Žalovaný poukázal, že žalobkyňa svojím podpisom zo dňa 13.03.2014 vyhlásila, že s uzatvorením Rozhodcovskej zmluvy súhlasí. Zároveň vyhlásila, že bola pred uzatvorením zmluvy osobitne poučená o dôsledkoch uzatvorenia tejto rozhodcovskej zmluvy. Žalobkyňa svojím podpisom ako vážnym, zrozumiteľným a určitým prejavom vôle súhlasila s uzavretím rozhodcovskej zmluvy. Zároveň žalovaný poukázal na zmeškanie lehoty na podanie žaloby o zrušenie rozhodcovského rozsudku, nakoľko žaloba bola podaná na súde dňa 06.10.2020, pričom rozhodcovský rozsudok bol vydaný dňa 24.06.2016. Žalovaný má za to, že v predmetnom prípade sa jednalo o rozhodcovské konanie v zmysle zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní. Opakovane poukázal na to, že žalobkyňa uzavrela predmetnú zmluvu za účelom výkonu podnikania a teda nemôže aplikovať na predmetný vzťah ani ustanovenia zákona o spotrebiteľských úveroch. Tvrdenia žalobkyne, že stihla lehotu na podanie žaloby o zrušenie rozhodcovského rozsudku v lehote na podanie námietok voči exekúcií považuje žalovaný za nedôvodný a mylný, pretože zákon č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní takúto možnosť nepripúšťa. Zároveň žalovaný uviedol len kedy môže účastník podať žalobu o zrušení rozhodcovského rozsudku v zmysle tohto zákona. Žalobu o zrušenie rozhodcovského rozsudku možno podať v lehote 60 dní od doručenia rozhodcovského rozsudku účastníkovi rozhodcovského konania, ktorý podáva žalobu o zrušení rozhodcovského rozsudku. Ak účastník rozhodcovského konania požiada o opravu rozhodcovského rozsudku podľa § 36, lehota začína plynúť od doručenia rozhodnutia o oprave rozhodcovského rozsudku. V zmysle uvedeného má žalovaný za to, že rozhodcovská zmluva nepredstavuje neprijateľnú podmienku, a teda nie je možné ju posúdiť ako neplatnú. Tým, že zmluvné strany výslovne prejavili vôľu uzatvoriť nevýhradnú rozhodcovskú zmluvu, ktorá tvorí samostatnú listinu tak, že ju podpísali, došlo k jej individuálnemu dojednaniu a z toho dôvodu ju nie je možné považovať za neprijateľnú podmienku. Skutočnosť, že žalobkyňa kvalifikovaným prejavom vôle uzatvorila predmetnú zmluvu ešte samo o sebe nespôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech žalobkyne - spotrebiteľa. Preto žalovaný navrhol rozsudok zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie.

16. K odvolaniu žalovaného sa vyjadrila žalobkyňa. Odvolanie považuje za nedôvodné. Nesúhlasí s námietkami uvádzanými žalovaným v podanom odvolaní. Podľa žalobkyne súd prvej inštancie zistil v potrebnom rozsahu skutkový stav, na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam a vec i správne právne posúdil. Rozsudok považuje za preskúmateľný, zrozumiteľný, náležité a presvedčivo odôvodnený. Ako žalobkyňa sa v celom rozsahu stotožňuje s napadnutým rozsudkom. Podľa jej názoru nedošlo k žiadnej vade, ktorá by mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Preto

ho navrhla ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdiť. Zároveň si uplatnila trovy odvolacieho konania.

17. Ďalšie vyjadrenia do spisu predložené neboli.

18. Odvolací súd na základe podaného odvolania preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo v zmysle zásad uvedených v ust. § 379 a nasledujúcich CSP, bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ust. § 385 CSP a contrario s tým, že miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku oznámil na úradnej tabuli a webovej stránke Krajského súdu v Prešove dňa 10.06.2022 a zistil, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné.

19. Podľa názoru odvolacieho súdu, súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností vyvodil správny právny záver. Ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo. Preto si odvolací súd osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia prvoinštančného súdu na ktoré v plnom rozsahu odkazuje.

20. Základnú charakteristiku spotrebiteľských zmlúv upravoval v čase uzavretia zmluvy o úvere Občiansky zákonník v ust. § 52. Podľa tohto ustanovenia spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné. Dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti. Obdobný spôsobom bola osoba spotrebiteľa definovaná v zákone č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy o úvere.

21. Základnou odvolacou námietkou žalovaného bolo že sa v danom prípade nejedná o spotrebiteľskú zmluvu, pretože žalobkyňa podpísala, že úver čerpá za účelom podnikania. V tejto súvislosti odvolací súd uvádza, že žalovaný má v predmete svojej činnosti poskytovanie úverov a podľa názoru odvolacieho súdu v súlade s názorom súdu prvej inštancie nebolo žalovaným preukázané, aby úver poskytol žalobkyni za účelom výkonu obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

22. S prihliadnutím na možný výskyt zastierania skutočného účelu uzatvorenia zmluvy má v prípade pochybností dôkazné bremeno na preukázanie nespotebiteľského charakteru zmluvy dodávateľ. Existujúce pochybnosti treba odstrániť spôsobom známym pre dôkazné konanie, čo znamená, že nespotebiteľský charakter musí byť preukázaný bezpečne spôsobom nevzbudzujúcim odôvodnené pochybnosti. Bezpečným preukázaním nemôže v žiadnom prípade byť len všeobecný, nič nehovoriaci údaj o poskytnutí úveru na výkon povolania, zamestnania, respektíve podnikania, ktorý neposkytuje odpoveď na otázku, aký konkrétny súvis má výkon povolania, zamestnania, respektíve podnikateľská činnosť s uzatvorením konkrétnej zmluvy a či dlžník pri uzatváraní zmluvy skutočne konal v rámci svojej podnikateľskej činnosti. Túto dôkaznú povinnosť si žalovaný nespĺnil, čo má na posudzovanie právneho vzťahu vzniknutého medzi stranami sporu rovnaký vplyv ako keby v zmluve účel jej uzatvorenia uvedený nebol. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na bod 24 odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie, ktorý uviedol, že na prvý pohľad sa môže javiť, že zmluvu o úvere uzatváral žalovaný so žalobkyňou v postavení podnikateľky, ktorá svojim podpisom mala deklarovať použitie poskytnutého úveru na účely podnikania. Avšak podľa názoru súdu prvej inštancie z vykonaného dokazovania vyplýva opak. Keďže žalobkyňa uviedla, že poskytnuté finančné prostriedky použila výlučne na súkromné účely, čo je preukázané aj jej peňažným denníkom, v ktorom neboli započítané do príjmu finančné prostriedky z poskytnutého úveru. Informácia o postavení žalobkyne ako podnikateľky mala byť významná pre posúdenie žiadosti o úver. Uvedené vyplynulo z výsluchu svedkyne. Táto predpokladala, že to mohlo byť z dôvodu zisťovania príjmu. Čo je však zaujímavé, táto svedkyňa nevedela na aký konkrétny účel žalovaný doklady od žiadateľov žiadať (jednalo sa o svedkyňu B.. B. F., ktorá uzatvárala v mene žalovaného zmluvy o úvere v roku 2014). Súd prvej inštancie zároveň uviedol, že z výpovede tejto svedkyne vyplynulo, že pri uzatváraní zmlúv vždy používala tlačivo, ktoré mala k dispozícii od žalovaného platné a v znení vtom, v ktorom čase, teda bez rozdielu, či ide o podnikateľa alebo nie.

Možno súhlasiť i so záverom súdu prvej inštancie, že žalovaný spotrebiteľský vzťah medzi žalobkyňou a ním výslovne nerozporoval. Hodnotiacia úvaha súdu prvej inštancie, že medzi stranami sporu sa jednalo o vzťah spotrebiteľský, a že pri uplatnení nárokov bolo potrebné použiť normy spotrebiteľského práva, podľa názoru odvolacieho súdu zodpovedá pravidlám formálnej logiky.

23. Odvolací súd upriamuje pozornosť na to, že podľa dojednanej rozhodcovskej zmluvy sa všetky spory so zmluvy o úvere mohli riešiť buď pred rozhodcovským súdom alebo pred všeobecným súdom. Podanie žaloby na všeobecnom súde malo síce povahu rozvázovacej podmienky vo vzťahu k rozhodcovskej zmluve, avšak toto dojednanie neplatilo, ak pred podaním žaloby na súde bola podaná žaloba na rozhodcovský súd. S prihliadnutím na uvedené, ak spor vyvolal dodávateľ podaním žaloby na rozhodcovskom súde spotrebiteľ sa takto začatému rozhodcovskému konaniu musel podrobiť. Podanie žaloby na rozhodcovskom súde má totiž rovnaké účinky ako keby bola žaloba podaná na súde, pričom po začatí rozhodcovského konania nemožno v tej istej veci konať a rozhodovať na súde, čo je zrejme z ust. § 19 Zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy.

24. Rozhodcovská zmluva, hoci uzatvorená na samostatnom tlačíve, má charakter štandardnej zmluvnej podmienky používanej žalovaným pri uzatváraní zmlúv o úvere so spotrebiteľmi. Je preto právne bezvýznamné, či riešenie sporu rozhodcovským súdom vyplýva z rozhodcovskej doložky k zmluve alebo z osobitnej zmluvy. Občiansky zákonník v ust. § 53 ods. 2 za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia nepovažuje také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah. V prípade nepreukázania opaku zo strany dodávateľa zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané (§ 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka). Rozhodcovská zmluva bola uzatvorená na predtlačenom formulári v čase uzatvorenia zmluvy o úvere a žalovaný ničím nepreukázal individuálny charakter tohto dojednania.

25. Občiansky zákonník účinný od 1.1.2008 za neprijateľnú podmienku v ustanovení § 53 ods. 4 písm. r/ považuje aj dojednanie vyžadujúce v rámci dojednanej rozhodcovskej doložky od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní. O takúto zmluvnú podmienku ide aj vtedy, ak spotrebiteľ nemal možnosť vybrať si medzi rozhodcovským a všeobecným súdom, nakoľko túto možnosť skôr využil dodávateľ. Z pohľadu spotrebiteľa je totiž rovnocenné, či riešenie jeho sporov prostredníctvom rozhodcovského konania mu vnúti štandardná zmluvná klauzula alebo dodávateľ svojím konaním podaním žaloby na rozhodcovskom súde. Ustanovenie § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka účinného od 1.1.2008 len demonštratívne menuje niektoré neprijateľné podmienky, a teda charakter neprijateľnej podmienky môžu mať aj iné podmienky spôsobujúce značnú nerovnováhu v právach a v povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa.

26. Občiansky zákonník s takýmito neprijateľnými podmienkami spôsobujúcimi značnú nerovnováhu v právach a v povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa spája v ust. § 53 ods. 5 sankciu neplatnosti.

27. Súd prvej inštancie správne uviedol, že ust. § 53 Občianskeho zákonníka nikdy nebolo zaradené medzi prípady relatívnej neplatnosti v zmysle ust. § 40a Občianskeho zákonníka. Išlo o neplatnosť absolútnu pôsobiacu bez ďalšieho priamo zo zákona, na ktorú musel súd prihliadať z úradnej povinnosti. Ak teda dojednaná podmienka ukladajúca spotrebiteľovi podrobiť sa rozhodcovskému konaniu vyvolanému dodávateľom je pre jej neprijateľnosť neplatná, v rozhodcovskom konaní uplatnený nárok rozhodcovským súdom vôbec nemal byť prejednaný a rozhodnutý. Rozhodcovský súd môže vec v rozhodcovskom konaní prejednať len vtedy, ak medzi zmluvnými stranami bola v súlade s ust. § 3 zákona č. 244/2002 Z.z. v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy uzavretá platná rozhodcovská zmluva.

28. Žalovaný v odvolaní namietal aj skutočnosť, že návrh žalobkyňa podala neskoro. Odvolací súd však považuje túto odvoláciu námietku za nedôvodnú. Z exekučného spisu vyplýva, že dňa 9.10.2020 súdny exekútor doručil súdu námietky povinnej proti exekúcii a trovám exekúcie zo dňa 6.10.2020, prílohou ktorého bola aj doručka o tom, že povinná si upovedomenie o začatí exekúcie prevzala 22.9.2020. V upovedomení o začatí exekúcie súdny exekútor poučil povinnú, že ako spotrebiteľ môže podať v lehote na podanie námietok proti exekúcii žalobu o zrušenie rozhodcovského rozsudku podľa osobitného predpisu, pričom súčasťou upovedomenia mal byť aj vzor žaloby. O námietkach žalobkyne v exekučnom konaní ešte nebolo rozhodnuté. Žalobu podala žalobkyňa dňa 06.10.2020. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na bod 10, 11 a 38 - 40 odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie. Skutočne podľa zákona č. 335/2004 Z.z. o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní je rozhodcovský rozsudok možné

za podmienok ustanovených v ust. § 45 - 47 tohto zákona napadnúť žalobou na príslušnom súde, a tak dosiahnuť jeho zrušenie. Jedným z dôvodov podania žaloby je, ak spotrebiteľská rozhodcovská zmluva neobsahuje náležitosti podľa § 3, alebo je tu iný dôvod neplatnosti spotrebiteľskej rozhodcovskej zmluvy. Odvolací súd súhlasí s názorom súdu prvej inštancie, že samotná rozhodcovská zmluva je absolútne neplatným právnym úkonom. Preto bolo na mieste zrušiť rozhodcovský rozsudok v zmysle ust. § 45 ods. 1 písm. e/ zákona o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní. Zároveň v zmysle ust. § 47 ods. 1 tohto zákona môže žalovaný podať návrh na pokračovanie v konaní po právoplatnosti tohto rozhodnutia. Odvolací súd súhlasí s názorom súdu prvej inštancie uvedeným tiež v bode 40 odôvodnenia, že rozhodcovský súd rozhodol v rozpore s ustanoveniami všeobecne záväzných právnych predpisov na ochranu práv spotrebiteľa, a toto porušenie mohlo mať vplyv na výsledok sporu v zmysle § 45 ods. 1 písm. j/ zákona o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní. Správne rozhodol súd prvej inštancie i o trovách konania.

29. Preto odvolací súd rozsudok v zmysle ust. § 387 ods. 1, 2 CSP ako vecne správny potvrdil.

30. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ust. § 396 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 1 CSP. Úspešnej žalobkyni priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu voči neúspešnému žalovanému s tým, že o ich výške rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením v zmysle ust. § 262 ods. 2 CSP.

31. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie **n i e j e** prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 Civilného sporového poriadku, v ďalšom texte už len „CSP“)

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n). (§ 421 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 CSP)

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde. (§ 427 ods. 1 a 2 CSP)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 Ods. 1 C. s. p. (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. (§ 429 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 430 CSP).